

Таким чином, з огляду на вищевикладене встановлено, що за допомогою універсального, загальнодоступного інструменту, шляхом видалення захисного елементу з каналу ствола, стартовий пістолет трансформується у вогнепальну зброю.

Вказані факти свідчать про нагальну необхідність чіткого врегулювання правового статусу стартової зброї, крім цього з точки зору криміналістичної науки детального дослідження вказаних пристроїв. Станом на сьогоднішній день, актуальна проблема незаконної переробки стартових пістолетів являє собою підґрунтя для подальших наукових досліджень не лише в сфері криміналістики, а й з точки зору кримінологічних та кримінально-правових вчень.

Ткаченко Павло Ігорович,
аспірант кафедри кримінально-правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, член
Асоціації правників України

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРАДІЖОК, УЧИНЕНИХ НА ТЕРИТОРІЇ ПРИВАТНОГО ЖИТЛОВОГО СЕКТОРУ

Конституція України проголошує непорушність права приватної власності, недоторканність житла і його захист від будь-яких протиправних посягань (ст. 30, 41). Недоторканність приватної власності визнається надзвичайною соціальною цінністю в умовах оновлення нашого суспільства, формування демократичної, правової держави. Охорона приватної власності, її захист від злочинних посягань були й залишаються одними з найважливіших завдань правоохоронних органів.

Економічне становище в державі, низький рівень достатку населення впродовж останніх років, на жаль, не сприяють зменшенню рівня злочинності корисливої спрямованості. Статистичні дані свідчать про поступове збільшення кількості крадіжок, вчинених за останні роки. Так, за даними МВС та Генеральної прокуратури України, у 2008 р. вчинено 110493 крадіжки, у 2009 р. – 175582, у 2010 р. – 254755, у 2011 р. – 277598, у 2012 р. (до 20.11.2012) – 241050, у 2013 р. – 242769, у 2014 р. – 226833, у 2015 – 273629. У загальній структурі злочинності крадіжки складають від 40 % до 50 % усіх злочинів й у більшості випадків вчиняються з квартир громадян. Однак значне місце серед крадіжок також становлять посягання на майно, зосереджене на територіях садовничих товариств і дачних кооперативів. Так, за даними Генеральної прокуратури України, у 2013 р. вчинено 4532 такі крадіжки, у 2014 р. – 4700, у 2015 – 4678. З них кримінальні правопорушення, в яких особам вручено повідомлення про підозру, складають 1335, 1412 та 1777 відповідно, тобто нерозкритими залишаються близько 70 % злочинів. Значна

кількість даних крадіжок є латентною, оскільки громадяни не завжди сповіщають правоохоронні органи про вчинення злочинів, тим самим мимоволі сприяючи їх розповсюдженню [1, с. 5].

Крадіжка – таємне викрадення чужого майна (ст. 185 КК України). Поняттям «крадіжка» охоплюється значне коло злочинів, що відрізняються один від одного безпосереднім предметом зазіхання, обстановкою (місцем, часом) і способом їхнього вчинення, наслідками (слідами) їхнього застосування та ін. Різноманіття крадіжок класифікується на види серед яких присутні крадіжки із квартир (приватних будинків, дач, кімнат у гуртожитку чи готелі та прирівняних до них житлових приміщень) і нежилых споруд громадян (сараїв, погребів, індивідуальних гаражів та інших підсобних приміщень).

Крадіжки належать до групи злочинів, місце вчинення яких локалізується просторово і здебільшого обмежене невеликою площею (ділянкою місцевості, приміщенням тощо). За характером зв'язку злочинних дій з особливостями місця їх вчинення виділяють один із наступних різновидів крадіжки, місце якої заздалегідь обирається злочинцем і є одним із чинників формування способу приготування і вчинення крадіжки. Так, крадіжки вчинені на території приватного житлового сектору вчиняються здебільшого у містах, переважно в дачних районах, садових кооперативів, котеджних посёлках. При цьому використовуються зручні для злодія конструктивні особливості, а саме недосконалість засувних пристроїв, відсутність охоронної сигналізації, системи відеоспостереження, розбиття ліхтарів, що освітлюють певну територію, зривання решіток із вікон, здійснення підкопу або проламу в огорожі, пошкодження колючого дроту на парканах, присиплення або отруєння сторожових собак, тощо.

Таємний характер крадіжок зумовлює вибір відповідного часу їх вчинення. Наприклад, 47 % крадіжок вчинені з 22 до 6 годин, при цьому 38 % вчинені з 18 до 22 годин, 67 % у будні дні, 35 % загальної кількості вчинені влітку. Предметом злочинного посягання виділяють гроші та дорогоцінні коштовності; мобільні телефони, планшети, фотоапарати та комп'ютерна техніка (ноутбуки); одяг; продукти харчування, алкогольні вироби; побутова техніка (телевізори, мікрохвильові печі); інструменти, інвентар; вироби з чорних та кольорових металів; велосипеди; частини автомобілів та запчастини до них; електрообладнання та їх частини.

Досліджуючи питання криміналістичної характеристика слід зазначити, що предметом крадіжок у сфері комунального господарства являються електролічильники, колективні телевізійні антени, агрегати ліфтів тощо. Також щорічно збільшується кількість крадіжок вогнепальної зброї та вибухових речовин з військових частин, складів та інших сховищ, що становить собою суспільну небезпеку та загрозу національній безпеці.

Щодо способів вчинення крадіжок, то слід зазначити, що від характеру дій злочинців для досягнення мети злочинного посягання всі

способи крадіжок можна поділити на дві основні групи: а) способи, пов'язані з проникненням у приміщення; б) способи, не пов'язані з проникненням у приміщення. Указані групи можна поділити на підгрупи. Так, перша група поділяється на три підгрупи: – крадіжки, учинені шляхом таємного проникнення в приміщення, що супроводжуються зломом; – крадіжки, учинені шляхом проникнення в приміщення без злому; – крадіжки, учинені шляхом відкритого проникнення в приміщення (на виду чи із згоди потерпілого шляхом обману дітей, літніх людей). Способи крадіжки, що не пов'язані з проникненням у приміщення, можна класифікувати на три основні підгрупи: – крадіжки з автомобілів; – крадіжки транспортних засобів; – крадіжки кишенькових злодіїв у місцях скупчення людей (громадський транспорт у містах, черги до кас магазинів, кінотеатрів тощо) [2, с. 136].

Також слід зазначити особливості в ході дослідження криміналістичної характеристики крадіжок вчинених на території приватного житлового сектору, а саме співвідношення місця проживання злочинця з місця вчинення злочину у 91% випадків збігається у тому ж населеному пункті.

Механізм утворення слідів під час учинення крадіжок зумовлюється характером взаємодії злочинця з оточуючою матеріальною обстановкою. На місці події сліди залишають: а) злочинець (сліди рук, ніг, зубів, губ, крові, слини, інших виділень, губної помади, мікрочастинок одягу і взуття, запахів сліди та ін.) та б) знаряддя злочину. Так, «безінструментальний» метод злому входних дверей характеризується значним пошкодженням поверхні дверей та дверної коробки, петель, замків, наявністю відбитків підшов взуття тощо. Характерними ознаками віджиму дверей і дверної коробки є наявність на чільній і засувній планці замка пошкоджень у вигляді вдавлених слідів від робочої частини знаряддя злому. Застосування злочинцями так званого методу «царської горілки» передбачає наявність слідів кислотної дії у вигляді плавлення і крапель металу (киплячої рідини) із замкової шпари і відповідних плям на підлозі під дверима. Сліди свідчать про певні навички, звички та інші якості особи злочинця. Крім того, на самому злочинцеві (на тілі, одязі, взутті) та на використовуваних ним знаряддях також можуть залишитися сліди з місця події і від злочинних дій (пошкодження, нашарування фарби, штукатурки, ґрунту, металевих ошурків чи дерев'яної тирси, волокон тканини тощо) [2, с. 137].

У криміналістичній характеристиці крадіжок особливе місце посідають відомості про особу злочинця. Злочинців, які вчиняють крадіжки, можна умовно поділити на дві групи: 1) професіональні злодії, для яких крадіжки є основним джерелом існування. Як правило, такі особи раніше були судимі за аналогічні злочини і в цьому сенсі злодійська діяльність – одна з найбільш сталих і «рецидивно небезпечних». Вони ж очолюють злочинні формування і мають певну спеціалізацію («карманники», «техніки» проникають у приміщення, використовуючи

«відмички» або підбираючи ключі, «слюсарі» і «шніфери» – шляхом злому дверей і засувних пристроїв; «склярі» – виставляючи або видавлюючи віконні стекла); 2) особи, які вчинили крадіжку через якісь конкретні обставини, що склалися (залишені без догляду особисті речі громадян або без належної охорони матеріальні цінності, незамкнені двері квартири чи автомашини тощо). Ці особи викрадають предмети, що перебувають на виду (в основному невелику кількість), і намагаються швидко залишити місце крадіжки. Спостерігається значне омолодження квартирних злодіїв, середній вік яких становить 25 років. Майже половина крадіжок вчиняється злодійськими групами з розподілом ролей між членами і відповідною «технологією» підготовки, вчинення і приховання даних (наводка, збір інформації, відпрацювання плану, розподіл функцій виконання, збут краденого) [2, с. 137].

Станом на сьогоднішній день, актуальна проблема криміналістичної характеристики вчинення крадіжок на території приватного житлового сектору являє собою підґрунтя для подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Методика розслідування крадіжок, вчинених на території садівницьких товариств і дачних кооперативів: монограф. / І. В. Пиріг, В. В. Самсонова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 152 с.
2. Криміналістика : навч. посіб. / [Степанюк Р.Л., Малярова В.О., Лапта С.П. та ін. Х. : ХНУВС, 2014.

Улибіна Ліонелла Юріївна,
судовий експерт відділу товарознавчих
та гемологічних досліджень лабораторії
товарознавчих, гемологічних, економічних,
будівельних, земельних досліджень
та оціночної діяльності Харківського
науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС України;
Гарбуз Марія Вікторівна,
судовий експерт відділу товарознавчих
та гемологічних досліджень лабораторії
товарознавчих, гемологічних, економічних,
будівельних, земельних досліджень
та оціночної діяльності Харківського
науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС України

ПЕРЕВІРКА ВІДПОВІДНОСТІ ГУБНИХ ПОМАД ВИМОГАМ СТАНДАРТУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Косметика та парфумерія відносяться до особливої групи непродовольчих товарів без яких, у наш час, важко уявити повноцінне життя сучасної людини. На споживчому ринку України за обсягами